Funkcjonalny opis języka

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	**Zakład Logopedii i Emisji Głosu (x44)** Centrum Logopedyczne IPS UW ul. Karowa 20, 00-927 Warszawa logopedia@uw.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	**dr hab. Natalia Siudzińska, prof. UW**
Koordynator przedmiotu	**dr hab. Natalia Siudzińska, prof. UW** n.siudzinska@uw.edu.pl **dr Kamila Potocka, k.potocka@uw.edu.pl**
Osoba odpowiedzialna za sylabus	**dr Dorota Kruk** **dorota.kruk@uw.edu.pl**
Prowadzący zajęcia	dr Dorota Kruk (wykład + ćwiczenia)

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	**Rok II, semestr III (zimowy)**	**Liczba punktów ECTS**	4,5

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim**	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
wykład (W)	15	0,5
seminarium (S)	-	-
ćwiczenia (C)	30	1
e-learning (e-L)	-	-
zajęcia praktyczne (ZP)	-	-
praktyka zawodowa (PZ)	-	-
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	40	3

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Poznanie zjawisk zachodzących na poziomie morfologicznym i syntaktycznym.
C2	Wypracowanie narzędzi do analizy form wyrazowych, z uwzględnieniem problemów pojawiających się w terapii logopedycznej.
C3	Pozyskanie narzędzi do rozpoznawania oraz identyfikacji jednostek gramatycznych: słowotwórczych i fleksyjnych.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	w zaawansowanym stopniu terminologię lingwistyczną, jej źródła i uwarunkowania; ma zaawansowaną uporządkowaną wiedzę na temat języka polskiego, w tym jego roli i uwarunkowań społeczno-kulturowych
W2	w zaawansowanym stopniu organizację systemu językowego, leksykalno-semantyczną gramatyczną i prozodyczną strukturę wypowiedzi, jej składniki i związki między nimi, a także zróżnicowanie polszczyzny (terytorialne, społeczne i funkcjonalne) i normy poprawnościowe;
W3	w zaawansowanym stopniu metody i techniki językoznawcze, pozwalające opisać i ocenić zjawiska obserwowane w zachowaniach językowych osób posługujących się językiem polskim;
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	wykorzystać zdobytą wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa i psycholingwistyki do formułowania ocen i sądów dotyczących mowy, poziomu jej rozwoju i zaburzeń, programowania postępowania terapeutycznego i rozwiązywania złożonych problemów, przed którymi staje nauczyciel i logopeda;

U2	zdobytą wiedzę dotyczącą zaburzeń i opóźnień w rozwoju systemu językowego i mowy, w szczególności zaburzonego rozwoju mowy (dyslalia) i opóźnionego rozwoju mowy, także zaburzeń czytania i pisania, wykorzystywać w planowaniu i organizacji procesu diagnozy i terapii logopedycznej; nieustannie rozwijać swoją wiedzę i kompetencje w tych zakresach;
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	krytycznej oceny i rozstrzygania problemów związanych z językoznawstwem, w tym zwłaszcza z lingwistycznymi aspektami rozwoju i zaburzeń mowy, a także prezentowania własnych wątpliwości, sugestii, pomysłów, interpretacji, popierając je merytoryczną argumentacją z wykorzystaniem wybranych ujęć teoretycznych i poglądów różnych autorów;
K2	świadomego postrzegania złożoności problemów związanych z funkcjonowaniem języka jako środka komunikacji, a także zależności między skutecznością działania a wyborem strategii komunikacyjnej właściwej w danej sytuacji;
K3	odpowiedzialnego podejmowania działań promujących wiedzę, postawy i zachowania sprzyjające prawidłowemu rozwojowi mowy u dzieci i młodzieży oraz zachowaniu sprawności w zakresie skutecznego posługiwania się nią u osób dorosłych i starszych;

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
wykład	W1. Charakterystyka podsystemu słowotwórczego współczesnej polszczyzny. Różnica między słowotwórstwem diachronicznym a synchronicznym. W2. Podstawowe pojęcia z zakresu analizy słowotwórczej: podstawa słowotwórcza, derywat, parafraza słowotwórcza, temat słowotwórczy, formant. Rola proporcji w analizie słowotwórczej. W3. Typy formantów rzeczownikowych współczesnej polszczyzny. W4. Pojęcie typu derywacji i kategorii słowotwórczej. Kategorie rzeczownikowe. W5. Charakterystyka takich zjawisk jak: leksykalizacja, uniwerbizacja, wzajemna motywacja, wielomotywacyjność. W6. Analiza słowotwórcza przymiotników i czasowników. W7. Kryteria oceny neologizmów. Analiza najnowszego słownictwa.	W1, W2, W3, U1, U2, K1, K2, K3
zajęcia	Ć1. Rola fleksji w budowie wypowiedzi. Różnice między słowotwórstwem a fleksją. Ć2-3. Różne sposoby rozumienia terminu wyraz. Budowa formy fleksyjnej – temat podstawowy vs rozszerzony, flektyw vs końcówka fleksyjna. Ć4. Podstawowe zjawiska fleksyjne: alternacja, synkretyzm, supletywizm. Sposoby rozróżniania form. Ć 5.-6. Kryteria przyporządkowania wyrażeń do określonych klas – tradycyjny podział na części mowy. Problem opisu zaimków i wyrażeń funkcyjnych. Ć7. Kategorie werbalne współczesnej polszczyzny: aspekt, czas, tryb, osoba. Problem interpretacji kategorii strony. Ć8. Kategorie imienne współczesnej polszczyzny: przypadek, liczba, rodzaj, stopień. Ć9.-10. Kategorie fleksyjne, klasyfikujące, składniowo-zależne i składniowo-niezależne. Wartości kategorii. Ć11-12. Tradycyjny a fleksyjny podział na części mowy. Ć13.-14. Wykładniki kategorii fleksyjnych czasowników, rzeczowników, przymiotników i przysłówków. Problem odmiany zaimków. Ć15. Analiza morfologiczna wyrażeń. Typy morfemów.	W1, W2, W3, U1, U2, K1, K2, K3

6. LITERATURA

Obowiązkowa

GWJP 1998: *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*, pod red. R. Grzegorczykowej, R. Laskowskiego, H. Wróbla, Warszawa.
Wróbel H., 2001, *Gramatyka języka polskiego*, Kraków.

Uzupełniająca

Bogusławski A., 1976, *O zasadach rejestracji jednostek języka*, „Poradnik Językowy" 8.
Bogusławski A., 1983, *Słowo o zdaniu i tekście*, [w:] T. Dobrzyńska, E. Janus, *Tekst i zdanie*, Wrocław, s. 7-31.
Buttler D., H. Kurkowska, H. Satkiewicz, 1971, *Kultura języka polskiego*, Warszawa, cz. III: Odmiana wyrazów.
Grzegorczykowa R., 1993, *Kategorie gramatyczne*, [w:] EKP XXw – WJP, 445-458.
Heinz A., 1961, *Fleksja a derywacja*, „Język Polski" 41, s. 343-354.
Klebanowska B., 1987, *Kategorie gramatyczne w GWJP*, Studia gramatyczne VIII.
Mańczak W., 1956, *Ile jest rodzajów w języku polskim?,* „Język Polski" 36, s. 116-121.
Saloni Z., 1974, *Klasyfikacja gramatyczna leksemów polskich*, [w:] „Język Polski" 54, s. 3-13, 93-101.
Tokarski J., 1978 (2001), *Fleksja polska*, Warszawa.
Zaron Z., 2001, *Jeszcze o kategorii rodzaju. Podstawy charakterystyki gramatycznej* [w:] *Nie bez znaczenia,* Białystok.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W1, W2, W3, U1, U2, K1, K2, K3	*końcowy egzamin pisemny*	Uzyskanie 60% punktów z egzaminu
W1, W2, W3, U1, U2, K1, K2, K3	*bieżąca kontrola przygotowania do zajęć (kolokwia, zadania praktyczne*	Suma pkt. ze wszystkich kolokwiów nie może być mniejsza niż 60% ogólnej punktacji. W czasie realizacji zadań student nie może korzystać z systemów sztucznej inteligencji.

8. INFORMACJE DODATKOWE

Dopuszczalne są dwie nieobecności w semestrze na ćwiczeniach, jedna nieobecność w semestrze na wykładzie. Przekroczenie limitu nieobecności wymaga zgłoszenia się na dyżur do osoby prowadzącej zajęcia i zaliczenia materiału.

Studentowi przysługują dwa terminy egzaminu – w sesji zimowej i w sesji poprawkowej. Oba terminy podawane są najpóźniej na początku grudnia.
W przypadku licznych nieobecności na wykładach student nie zostaje dopuszczony do egzaminu w sesji zimowej. Przystępuje wówczas do egzaminu w sesji poprawkowej, po uprzednim uzyskaniu zaliczenia. **Jest to wówczas jedyny termin egzaminu** przewidziany dla studenta.
Ocena z egzaminu poprawkowego jest ostateczna. Nie ma możliwości poprawiania oceny ani zdawania egzaminu komisyjnego, jeżeli nie zostały naruszone zasady formalne egzaminu.
Dane kontaktowe do osoby prowadzącej zajęcia podawane są na pierwszym wykładzie / pierwszych ćwiczeniach w semestrze.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich